



Challenges of the Linguistic Annotation of an Early Medieval Charter Corpus

DigDipl11
Naples, 29-9-2011
Timo Korkiakangas
University of Helsinki, Finland

ChLA 799. 720 gennaio 29, Pisa. Archivio Arcivescovile di Pisa.

+ In nomine domini Dei nostris Iesum Christi. regnante domno nostro **Liutprand** rege, anno **hoctauo**, sup die **quartum kal. februario**, indictione **tertia**.

Constant me **Sunduald uir honestus** hac dies aruitrium bonem uoluntatis nullus dominus interueniente neque aliquis me suadente, nisi bono animus meus, uindedisse et uindedi, tradedisse et tradedi **tiui Filicausi medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera, tam solamentum quam ligname fine grondas; ipsa medietatem de casas cum petras**, que inibi esse uiditor, tiui **Filicausi** uenondauit atque tradedi. de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus **noue** tamtummodo, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet. et constant me in omnibus esse suppletus, et nihil mihi in amplius pretium reddeuire uideris; set omnia mihi cumpletus patriasti. unde atmodo tu suprascripto **Filicauso ipsa medietatem de casa cum solamento** aueas, teneas, possedeas tu tuisque uel heredibus tui, in perpetua temporebus uindici atque defendas; et quidquid exinde agere, facere uolueritis, uendendo, donandi, ut potens firmissimus domino, in tua cui supra emturi sit potestatem **ipsa medietatem de casa uel solamento**, quia tiui uenondauit atque tradedi. et, quod non credimus nec fieri potens, ut si contra hanc cartula uenditionem a me facta ire, uenire temptauero, ego per me **Sunduald** aut heredibus meus, et menime potuero defendere aut anstare ipsa suprascripta medietatem de casas de quacumque homine, sit tiui emturis conponituris pine nomine auri soledus **dece octo**, quod est dupla bona condicionem; et cartula uenditionis in sua permaneat firmitatem. Unde pro monimine et cautila presentis futuri temporebus anc cartula uenditionis **Ansof notarium** scriuere rogauit. Actum **Pisa**, per indictione suprascripta; feliciter.

Signum + manus **Sunduald uiri honesti**, qui hanc cartula scriuere rogauit.

Signum + manus **Pertuald uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Audolf uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Ueglantis uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Coliutulo uiri honesti** testis.

Signum + manus **Gunduald uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Reparato uiri religiosi clericus** testis.

Ego **Ansof notarius** rogatus et petetus ab **Sunduald**, qui hanc cartula scripsit et depleuit.

ChLA 799. 720 gennaio 29, Pisa. Archivio Arcivescovile di Pisa.

+ In nomine domini Dei nostris Iesum Christi. regnante domno nostro **Liutprand** rege, anno **hoctauo**, sup die **quartum kal. februario**, indictione **tertia**.

Constant me **Sunduald uir honestus** hac dies aruitrium bonem uolumtatis nullus dominus interueniente neque aliquis me suadente, nisi bono animus meus, uindedisse et uindedi, tradedisse et tradedi **tiui Filicausi medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera, tam solamentum quam ligname fine grondas; ipsa medietatem de casas cum petras**, que inibi esse uiditor, tiui **Filicausi** uenondauit atque tradedi. de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus **noue** tamtummodo, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet. et constant me in omnibus esse suppletus, et nihil mihi in amplius pretium reddeuire uideris; set omnia mihi cumpletus patriasti. unde atmodo tu suprascripto **Filicauso ipsa medietatem de casa cum solamento** aueas, teneas, possedeas tu tuisque uel heredibus tui, in perpetua temporebus uindici atque defendas; et quidquid exinde agere, facere uolueritis, uendendo, donandi, ut potens firmissimus domino, in tua cui supra emturi sit potestatem **ipsa medietatem de casa uel solamento**, quia tiui uenondauit atque tradedi. et, quod non credimus nec fieri potens, ut si contra hanc cartula uenditionem a me facta ire, uenire temptauero, ego per me **Sunduald** aut heredibus meus, et menime potuero defendere aut anstare ipsa suprascripta medietatem de casas de quacumque homine, sit tiui emturis conponituris pine nomine auri soledus **dece octo**, quod est dupla bona conditionem; et cartula uenditionis in sua permaneat firmitatem. Unde pro monimine et cautila presentis futuri temporebus anc cartula uenditionis **Ansolf notarium** scriuere rogauit. Actum **Pisa**, per indictione suprascripta; feliciter.

Signum + manus **Sunduald uiri honesti**, qui hanc cartula scriuere rogauit.

Signum + manus **Pertuald uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Audolf uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Ueglantis uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Coliutulo uiri honesti** testis.

Signum + manus **Gunduald uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Reparato uiri religiosi clericus** testis.

Ego **Ansolf notarius** rogatus et petetus ab **Sunduald**, qui hanc cartula scripsit et depleuit.

ChLA 799. 720 gennaio 29, Pisa. Archivio Arcivescovile di Pisa.

+ In nomine domini Dei nostris Iesum Christi. regnante domno nostro **Liutprand** rege, anno **hoctauo**, sup die **quartum kal. februario**, indictione **tertia**.

Constant me **Sunduald uir honestus** hac dies aruitrium bonem uolumtatis nullus dominus interueniente neque aliquis me suadente, nisi bono animus meus, uindedisse et uindedi, tradedisse et tradedi **tiui Filicausi medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera, tam solamentum quam ligname fine grondas; ipsa medietatem de casas cum petras**, que inibi esse uiditor, tiui **Filicausi** uenondauit atque tradedi. de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus **noue** tamtummodo, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet. et constant me in omnibus esse suppletus, et nihil mihi in amplius pretium reddeuire uideris; set omnia mihi cumpletus patriasti. unde atmodo tu suprascripto **Filicauso ipsa medietatem de casa cum solamento** aueas, teneas, possedeas tu tuisque uel heredibus tui, in perpetua temporebus uindici atque defendas; et quidquid exinde agere, facere uolueritis, uendendo, donandi, ut potens firmissimus domino, in tua cui supra emturi sit potestatem **ipsa medietatem de casa uel solamento**, quia tiui uenondauit atque tradedi. et, quod non credimus nec fieri potens, ut si contra hanc cartula uenditionem a me facta ire, uenire temptauero, ego per me **Sunduald** aut heredibus meus, et menime potuero defendere aut anstare ipsa suprascripta medietatem de casas de quacumque homine, sit tiui emturis conponituris pine nomine auri soledus **dece octo**, quod est dupla bona conditionem; et cartula uenditionis in sua permaneat firmitatem. Unde pro monimine et cautila presentis futuri temporebus anc cartula uenditionis **Ansof notarium** scriuere rogauit. Actum **Pisa**, per indictione suprascripta; feliciter.

Signum + manus **Sunduald uiri honesti**, qui hanc cartula scriuere rogauit.

Signum + manus **Pertuald uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Audolf uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Ueglantis uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Coliutulo uiri honesti** testis.

Signum + manus **Gunduald uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Reparato uiri religiosi clericus** testis.

Ego **Ansof notarius** rogatus et petetus ab **Sunduald**, qui hanc cartula scripsit et depleuit.

ChLA 799. 720 gennaio 29, Pisa. Archivio Arcivescovile di Pisa.

+ In nomine domini Dei nostris Iesum Christi. regnante domno nostro **Liutprand** rege, anno **hoctauo**, sup die **quartum kal. februario**, indictione **tertia**.

Constant me **Sunduald uir honestus** hac dies aruitrium bonem uoluntatis nullus dominus interueniente neque aliquis me suadente, nisi bono animus meus, uindedisse et uindedi, tradedisse et tradedi **tiui Filicausi medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera, tam solamentum quam ligname fine grondas; ipsa medietatem de casas cum petras**, que inibi esse uiditor, tiui **Filicausi** uenondauit atque tradedi. de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus **noue** tamtummodo, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet. et constant me in omnibus esse suppletus, et nihil mihi in amplius pretium reddeuire uideris; set omnia mihi cumpletus patriasti. unde atmodo tu suprascripto **Filicauso ipsa medietatem de casa cum solamento** aueas, teneas, possedeas tu tuisque uel heredibus tui, in perpetua temporebus uindici atque defendas; et quidquid exinde agere, facere uolueritis, uendendo, donandi, ut potens firmissimus domino, in tua cui supra emturi sit potestatem **ipsa medietatem de casa uel solamento**, quia tiui uenondauit atque tradedi. et, quod non credimus nec fieri potens, ut si contra hanc cartula uenditionem a me facta ire, uenire temptauero, ego per me **Sunduald** aut heredibus meus, et menime potuero defendere aut anstare ipsa suprascripta medietatem de casas de quacumque homine, sit tiui emturis conponituris pine nomine auri soledus **dece octo**, quod est dupla bona conditionem; et cartula uenditionis in sua permaneat firmitatem. Unde pro monimine et cautila presentis futuri temporebus anc cartula uenditionis **Ansof notarium** scriuere rogauit. Actum **Pisa**, per indictione suprascripta; feliciter.

Signum + manus **Sunduald uiri honesti**, qui hanc cartula scriuere rogauit.

Signum + manus **Pertuald uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Audolf uiri deuoti** testis.

Signum + manus **Ueglantis uiri deuoti** testi.

Signum + manus **Coliutulo uiri honesti** testis.

Signum + manus **Sunduald uiri deuoti** testis.

ChLA 702. 799, Cava dei Tirreni. Archivio della SS.ma Trinità.

Foscolo filius quondam Tauri vinumdedi Alerissi Scarioni binea in locum fine de uno latum fine Cazzuni, de alio latum fine Forti ed Alfani et de ambadua capita cuniuntum est ad fine tua; alia pezza in ipsu locum fine de duas parti fine Cazzuni et de uno capite fine Forti ed Alfani, de alterum capite coniuntum est ad fine tua; alia pezza terra in ipsu locum fine de duas parti fine bia et de uno latum fine Cazzuni et de alio capu fine vualdu domnicum; et alia petia terra casalina in ipsu locum, fine Cazzuni et fine Forti et Alfani de duas parti et fine bia Tresepi; medietate solidos octo.

(from Sanga – Baggio 1995, 250–251)

ChLA 702. 799, Cava dei Tirreni. Archivio della SS.ma Trinità.

Ego Foscolo filius quondam Tauri vinumdedi tibi Alerissi Scarioni terra binea mea in locum qui bocatur Lanio, abentes fine de uno latum fine Cazzuni, de alio latum fine Forti ed Alfani et de ambadua capita cuniuntum est ad fine tua qui supra; alia pezza in ipsu locum abentes fine de duas parti fine suprascripti Cazzuni et de uno capite fine Forti ed Alfani, de alterum capite coniuntum est ad fine tua; alia pezza de terra in ipsu locum abentes fine de duas parti fine bia et de uno latum fine Cazzuni et de alio capu fine vualdu domnicum; in ipse tres clause, infra ipse nominate fini, nec mihi neque ad alio omine nihil remanse portjione, nisi tibi qui supra in integrum vinumdedi ad possidendum cum bia sua; et alia petia de terra casalina tibi qui supra binumdedi in ipsu locum, abentes fine Cazzuni et fine suprascripti Forti et Alfani de duas parti et fine bia Tresepi; ipsu clausu infra ipse suprascripte fini, nec mihi neque ad alio omine nihil remanse portionem, nisi tibi qui supra in integrum medietate dedi possidendum cum bia sua, unde recipi pretjium ego suprascripto a te emptor meo pro ipsa mea bindedi ut supra diximus, aurum figoratum numero benib() solidos octo.

(from Sanga – Baggio 1995, 250–251)

ChLA 702. 799, Cava dei Tirreni. Archivio della SS.ma Trinità.

Ego Foscolo filius quondam Tauri vinumdedi **tivi** Alerissi Scarioni **terra** binea **mea** in locum **qui bocatur Lanio, abentes** fine de uno latum fine Cazzuni, de alio latum fine Forti ed Alfani et de ambadua capita cuniuntum est ad fine tua **qui supra**; alia pezza in ipsu locum **abentes** fine de duas parti fine **suprascripti** Cazzuni et de uno capite fine Forti ed Alfani, de alterum capite coniuntum est ad fine tua; alia pezza **de** terra in ipsu locum **abentes** fine de duas parti fine bia et de uno latum fine Cazzuni et de alio capu fine vualdu domnicum; **in ipse tres clause, infra ipse nominate fini, nec mihi neque ad alio omine nihil remanse portjione, nisi tibi qui supra in integrum vinumdedi ad possidendum cum bia sua**; et alia petia **de** terra casalina **tivi qui supra binumdedi** in ipsu locum, **abentes** fine Cazzuni et fine **suprascripti** Forti et Alfani de duas parti et fine bia Tresepi; **ipsu clausu infra ipse suprascripte fini, nec mihi neque ad alio omine nihil remanse portionem, nisi tivi qui supra in integrum medietate dedi possidendum cum bia sua, unde recipi pretjium ego suprascripto a te emptor meo pro ipsa mea bindedi ut supra diximus, aurum figoratum numero benib()** solidos octo.

(from Sanga – Baggio 1995, 250–251)⁸

ChLA 799. 720 gennaio 29, Pisa. Archivio Arcivescovile di Pisa.

+ In nomine domini Dei nostris Iesum Christi. regnante domno nostro Liutprand rege, anno hoctauo, sup die quartum kal. februario, indictione tertia.

Constant me Sunduald uir honestus hac dies aruitrium bonem uoluntatis nullus dominus interueniente neque aliquis me suadente, nisi bono animus meus, uindedisse et uindedi, tradedisse et tradedi **<seg type="free">tiui Filicausi medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera, tam solamentum quam ligname fine grondas; ipsa medietatem de casas cum petras</seg>**, que inibi esse uiditor, tiui Filicausi uenondauit atque tradedi. de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus noue tantummodo, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet. et constant me in omnibus esse suppletus, et nihil mihi in amplius pretium reddeuire uideris; set omnia mihi cumpletus patriasti. unde atmodo tu suprascripto **<seg type="free">Filicauso ipsa medietatem de casa cum solamento</seg>**, aueas, teneas, possedeas tu tuisque uel heredibus tui, in perpetua temporebus uindici atque defendas; et quidquid exinde agere, facere uolueritis, uendendo, donandi, ut potens firmissimus domino, in tua cui supra emturi sit potestatem **<seg type="free">ipsa medietatem de casa uel solamento</seg>**, quia tiui uenondauit atque tradedi. et, quod non credimus nec fieri potens, ut si contra hanc cartula uenditionem a me facta ire, uenire temptauero, ego per me Sunduald aut heredibus meus, et menime potuero defendere aut anstare ipsa suprascripta medietatem de casas de quacumque homine, sit tiui emturis conponituris pine nomine auri soledus dece octo, quod est dupla bona condicionem; et cartula uenditionis in sua permaneat firmitatem. Unde pro monimine et cautila presentis futuri temporebus anc cartula uenditionis Ansof notarium scriuere rogauit. Actum Pisa, per indictione suprascripta; feliciter.

Signum + manus Sunduald uiri honesti, qui hanc cartula scriuere rogauit.

Signum + manus Pertuald uiri deuoti testi.

Signum + manus Audolf uiri deuoti testis.

Signum + manus Ueglantis uiri deuoti testi.

Signum + manus Coliutulo uiri honesti testis.

Signum + manus Gunduald uiri deuoti testis.

Signum + manus Reparato uiri religiosi clericus testis.

Ego Ansof notarius rogatus et petetus ab Sunduald, qui hanc cartula scripsit et depleuit.

Excerpt Report:

Quote Name	Quote & Overlaps
1: 23-4	<p>de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus noue tantummodo, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet</p> <p>0 sicut inter nobis bono animo in placitum conuenit</p>
2: 45-4	<p>de quibus pretium petiui, et in presente accepit, auris soledus stellatus nobus Lucano numero quindecim tantum, sicut inter nobis bono animus in placetum conuine</p> <p>0 sicut inter nobis bono animo in placitum conuenit</p>
3: 46-5	<p>unde pretium petiui, et in presente accepi pro suprascripta terrule, auris soledus stellatus nobus Lucano numero quindecim et tremisse tantum, sicut inter nobis bono animus in placetum conuinet</p> <p>0 sicut inter nobis bono animo in placitum conuenit</p>
4: 49-4	<p>unde recipimus a te predicto Mauriccus pretium placitum et definitum auri soledos sex et tremisse, sicut nouis bono animo in placitum conuinet</p> <p>0 sicut inter nobis bono animo in placitum conuenit</p>
5: 187-6	<p>et recepimus pretium nos suprascripti uindituris pro predicta uinditione nostra ad uos emturibus in auro solidos quattuor et unu trimisse, finitum pretium, quod inter nobis bono animo conuenit</p> <p>6 sicut inter nobis bono animo in placitum conuenit</p>
6: 288-7	<p>quas tibi suprascripti olibi cum terra illa in finitum uindedit, et recipi ego qui supra uinditor ad te suprascripto emtore pretium placitu et de presenti solutum caballo uno balente solidos septe finitum pretium, quas inter nouis bono animo conuenit; in ea uiro ratione, ut, si quis ego qui supra uinditor aut meus eredes contra hanc uinditione mea ire temptauerimus, aut ab omni quemquem omine menime defensare potuerimus, nus uel nostris heredibus, duplum pretium, et rei meliorata, sub extimatione, tibi qui supra emtori aut ad subcessori tui conpunituri promittimus</p> <p>6 sicut inter nobis bono animo in placitum conuenit
</p>
7: 185-16	<p>et recepi ego qui supra uinditor ad te emptore pro suprascripta uinditione mea in auro solidos quattuor finito pretio, quod inter nouis bono animo conuenit</p>

Excerpt Report:

Quote Name

Quote & Overlaps

1: [23-3](#)

Constant me Sunduald uir honestus hac dies aruitrium bonem uoluntatis nullus dominus interueniente neque aliquis me suadente, nisi bono animus meus, uindedisse et uindedi, tradedisse et tradedi tui Filicausi medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera, tam solamentum quam ligname fine grondas; ipsa medietatem de casas cum petras, que inibi esse uiditor, tui Filicausi uenondauit atque tradedi

0

medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera tam solamentum quam ligname fine grondas

2: [23-6](#)

unde atmodo tu suprascripto Filicauso ipsa medietatem de casa cum solamento aueas, teneas, possedeas tu tuisque uel heredibus tui, in perpetua temporebus uindici atque defendas; et quidquid exinde agere, facere uolueritis, uendendo, donandi, utpotens firmissimus domino, in tua cui supra emturi sit potestatem ipsa medietatem de casa uel solamento, quia tui uenondauit atque tradedi

0

medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera tam solamentum quam ligname fine grondas

3: [42-5](#)

ideoque do, duno, trado et cunfero tui predicte sancte hecclesie, id est medietatem de casa mea, uui auitare uideor, cum fundamento cum omnem intrisico suo, id est terra, uinea, pratis, cultum atque incultum

0

medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera tam solamentum quam ligname fine grondas

4: [178-7](#)

in qua eclesia pro fascinora do, duno, trado, donatoque esse uolo: in primis, fundamentum, infra ciuitate, ubi ipse eclesia beati sancti Arcangeli Mihahelis fondata est, cum curte et puteum, cum granario et ipsa sala comodo ipse istaffili positi sunt, seo et orto comodo sepis circumdatu fuerit, seo et casa Rachuli in Sexto, una cum ipso Rachulo, et casa in Uersilia, qui regitur per Sirola massario homine liuero, portionem meam in integrum, et casa Magnipertuli de Asilacto, una cum ipso Magnipertulo, et quarta portione de sala et de granario, seo et finile; similiter cum quarta portione de omnes res meas in Asilacto, seo et quarta portione de Rasiniano de sundrio, et quarta portione de sala in ipso Rasiniano, et quarta portione de oleo de Trasmunte, et campo nostro ad Silice in integro, et quarta portionem de gagio nostro in Macritula, et uinea nostra in Asulari in integrum, et quarta portione de terra nostra Interacchule; omnia et in omnibus, qualiter superius legitur, uolo ut firmum et istauile permaneat

8

medietatem de casa meas infra ciuitatem cum gronda sua liuera tam solamentum quam ligname fine grondas

5: [73-5](#)

odie in Dei nomine ego qui supra Sichimund arcipresbites per hanc dotis titulo offero Deo adque beatissimo sancto Petro, ubi ego quamuis indignus ex infantia deserbire uisus fui, id est: parte meam de casa hic prope Silice, ubi cummanira uideor, cum solamento uel cum omnia adiacentia sua, cum mouile uel immouile seo semouentibus, omnia

In diebus illis erit Cesari Augusto celebre nomen et regnabit in Roma et subiciet omnem terra sibi. Post haec convenient sacerdotes Hebreorum contra Iesum qui multa signa faciet et comprehendent eum.

Non multi non vel pauci, non tres neque duo sunt dii, sed unus solus deus, immensus, qui fecit celum, solem, stellas et lunam frugiferamque terram et undosum mare.

Qui autem illum honorant eternam vitam hereditabunt, perpetuum cuius ipsi hereditabunt paradysum simul amoenissimum hortum.

Mortuorum quoque resurrectio erit et claudorum cursus velocissimus; surdi audient ceci videbunt, muti loquentur.

Et quinque panibus et duobis piscibus quinque milia hominum saturabuntur; saturati fragmentorum reliquias colligent et ex eis xii cofinos replebuntur in sp^e populorum.

Ventos compescet verbo mareque furens sedabit; pedibusque pacis calcansque ambulansque super undas; infirmitatem hominibus solvet, surgere mortuos faciet, multos repellet dolores et de pane uno saturatio erit vivorum.

Sed cum hec omnia fuerint perfecta quae dixi, in ipso omnis resolvetur lex.



In diebus illis erit Cesar Augusto celebre nomen et regnabit in Roma et subiciet omnem terra sibi. Post haec convenient sacerdotes Hebreorum contra Iesum quod multa signa faciet et comprehendent eum.

Non multi non vel pauci, non tres neque duo sunt dii, sed unus solus deus, immensus, qui fecit caelum, solem, stellas et lunam frugiferamque terram et undosum mare.

Qui autem illum honorant aeternam vitam hereditabunt, perpetuum cuius ipsi hereditabunt paradisum simul amenissimum ortum.

Mortuorum vero resurrectio erit et claudorum cursus velocissimus erit; surdi audient et caeci videbunt, loquentur non loquentes.

Et dapibus quinque simul et piscibus marinis hominum quinque milia saturabit; et colligent reliquias fragminum duodecim cophinos exinde replebunt in spe populorum.

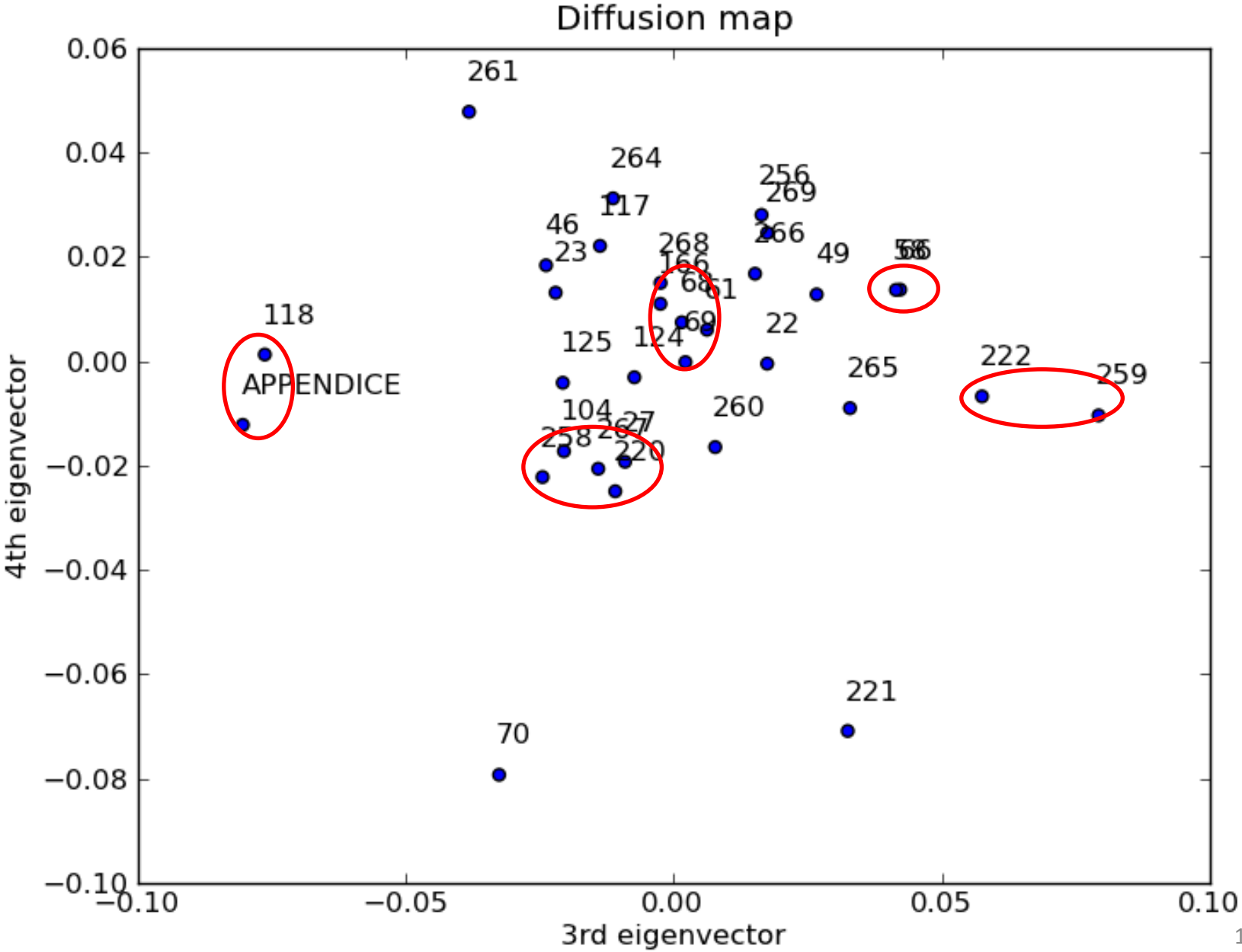
Ventos compescens verbo mareque furens sedabit; pedibusque pacis calcans ambulansque super undas; infirmitatem hominibus solvet, surgere faciet mortuos, repellens multos dolores et de pane vivo erit saturatio vivorum.

Sed cum omnia haec fuerint perfecta quae dixi, in ipso omnis resolvetur lex.

Et in manus impias infidelium postea veniet.



Collocation of 32 charters according to 76 morphosyntactic features



*sicut inter nobis bono animus
in placetum conuinet*

*quomodo inter nos
libenter conuinet*

